

SOMOGYI ZOLTÁN: SENKI ÚR ÉS A HALÁL

Senki urat nem mindig így hívták, volt neki rendes neve is, a nagyapja után kapta, de azt már mindenki elfelejtette. Csak maga Senki úr emlékezett rá, de ő nem számított. Bár az eltűnése előtti években már neki se nagyon jutott eszébe, hogy mi is az igazi neve, és szégyenkezve bele kellett néznie az igazolványába, hogy megtudja, és pár napig dédelgethesse magában, hogy aztán újra kihulljon a fejéből, hisz teljességgel szükségtelen volt tudni.

Gyerekkorában elképesztően szorgalmas volt, a társai ezért strébernek tartották, és gyűlöltek. De a tanárok is utálták, mert mindig mindent tudott, és dühítően jól viselkedett. Egy idő után már nem is szólították fel, és sosem hívták ki felelni; a dolgozatait sem olvasták el, csak ráírták az ötöst, és igyekeztek elfeledkezni a kellemtelen, jellegtelen gyerekről. Senki úr kezdetben a csúfolódások és gúnyolódások céltáblájaként magányosan bolyongott az iskola folyosóinak életveszélyes csapdahelyzetekkel teli labirintusában, de aztán mivel annyira félszeg volt, hogy még a legaljasabb és legvérlázítóbb tréfákra és beszólásokra sem reagált, a többi gyerek elkezdett rajta keresztülnézni, mintha nem is létezne.

Kamaszkorában ő is sokszor feltette magának a kérdést, hogy vajon létezik-e egyáltalán, vagy csak szellem? Nem tudta eldönteni, mert mindkettő mellett fel tudott sorakoztatni érveket. Az emberek nem szóltak hozzá, nem néztek rá, és nem reagáltak, ha ő szólította meg őket; ezek a dolgok arra utaltak, hogy ő szellem, hogy már meghalt, csak a lelke nem képes távozni a világból, mert valami elintézni való ügye még van, vagy, mert annyira jelentéktelen figura, hogy még a mennyországból sem veszik észre, s így nem is hívják be a Paradicsomba. De ha írásban fordult hivatalokhoz vagy intézményekhez, akkor szinte mindig kapott választ, úgy, mint egy hús-vér ember.

Iskolái után állást is levelezés útján szerzett magának, és a munkája is csak abból állt, hogy leveleket írt, illetve fordított. A munkahelye egy apró kis iroda volt egy sikátor végén, ahová csak egy íróasztal és egy szék fért be. A munkaadói bérelték neki, akikkel soha életében nem találkozott, csak a cég nevét tudta, mert a bolt fölé ki volt írva, és a levélpapír is fejléces volt, amivel ellátták. Reggelente, mire bement az irodájába, már várta egy csomó levél az íróasztal bal oldalán, amiket le kellett fordítania két példányban; és a nap végére az összes levél át is került az asztal jobb oldalára, természetesen lefordítva, és három oszlopba válogatva. Ennyiből állt Senki úr munkája, és ő becsületesen elvégezte.

A sikátor, ahol a bérelt helyisége volt, nem számított biztonságos környéknek, és kezdetben emiatt Senki úr is elég sokat aggódott, de aztán némi elégedettséggel nyugtázta, hogy az örömlányok, részegek, verekedős vagányok, stricik és egyéb kétes alakok egyszerűen keresztülnéznek rajta, mint ahogy mindig és mindenki szokott. Most először örült neki.

Senki úr nem volt alacsony, sem kicsi, sem túl sovány. Nem volt ronda, vagy torz, vagy nyomorék. Fizikai paraméterei nem magyarázhatják, hogy miért vették egész életében semmibe. Ő tudta, hogy sokkal magabiztosabbnak és határozottabbnak kellene lennie, és nem szabadna hagynia, hogy félresöpörjék és semmibe vegyék,

de annyira udvarias és jólnevelt volt, és annyira irtózott a konfliktusoktól meg a hangos szóváltásoktól, hogy inkább mindig mindent annyiban hagyott. Meg nem is tudta, hogy mit kéne mondania, lebénult, és úgy tett, mintha nem is létezne, abban bízva, hogy akkor békén hagyják, s a probléma pedig magától megoldódik. És ez az élettechnika működött is, Senki urat olyannyira békén hagyták, hogy azt is elfelejtették, hogy egyáltalán a világon van.

A szerelem vagy a barátság sosem voltak részei az életének, mert egyrészt tudta magáról, hogy nem képes ismeretségeket sem kötni, nem hogy kapcsolatok, másrészt félt attól, hogy mi lesz, ha elmúlik a szerelem, vagy ha kihasználják túláradó érzelmei miatti vakságát és jóhiszeműségét. Rettegett a becsapottság érzésétől, és rettegett attól is, hogy nagyon meg találna szokni egy barátot vagy társat, és amikor el kellene válnia tőlük, akkor az hatalmas szenvedésekkel járna. Senki úr fájdalomkerülő volt, és ha nem is boldogan, de határozottan arra szavazott, hogy ha egy fájdalom nélküli világ csak érzések nélküli világ lehet, hát legyen, csak ne érje őt fájdalom. De lelke legmélyén szentimentális volt, és annyira empatikus, hogy azt legtöbbször már kényelmetlenül terhesnek tartotta.

Senki úr életének napjai gyorsan és egyhangúan múltak. Az évtizedek elillantak, mint a lehelet az ablakról, amin át az évszakok változásait forgó körhintának látta, mikor szobájából kinézett. Mindig egészségesen élt, keveset evett, és sokat sé tált. Már nagyon öreg volt, mikor úgy döntött, hogy nyugdíjba vonul, de kérelmére a cégtől nem jött válasz. Csak a levelek kupaca jelent meg minden reggel irodájában az íróasztal bal sarkán. Ebből arra következtetett, hogy a cég még létezik, és a munkájára igényt tartanak. Ezért pár évig még bejárt, de aztán annyira fáradtnak érezte magát, hogy nem törődve a válaszatlanul hagyott nyugdíjazási kérelmeivel, egy reggel egyszerűen nem ment be dolgozni. A lelkiismeret még hónapokig bántotta, de aztán elmúlt, mint ahogy idővel minden elmúlik egyszer.

A megvénült Senki úr, aki egész életében mindenről lemondott és mindentől eltiltotta magát, egy dolgot sosem engedett kiszökni a szívéből: a reményt. A reményt, hogy egyszer, legalább egy rövidke pillanatra, ő is valaki lehet. Mindegy, hogy ki, bárki, csak végre ne senki. Titokban és egyre halványabban, de azért mégiscsak töretlenül bízott benne, hogy még halála előtt egyszer sikerülni fog valakivé válnia.

Egy este, mikor Senki úr teát kortyolgatva, a lábát a kandalló tűzénél melengette, és a még általa is szájalmasnak tartott életén tűnődött keserűen, valaki bekopogott a házikója ajtaján. Olyan szokatlan volt a hang, ilyesmi még sosem történt. Senki úr először nem is reagált, azt hitte, hogy az érzékei játszanak vele. De a látogató nem adta fel, újra kopogott, ezúttal hangosabban és hosszabban. Senki úr kíváncsiságból ajtót nyitott, és a legnagyobb megdöbbenésére egy elegáns és kifogástalanul öltözött, régi vágású, őszes úriember állt a tornácán.

– Jó estét. Miben segíthetek? – kérdezte Senki úr bizonytalanul, rekedtes, hangos beszédétől elszkott torokkal.

– Jó estét kívánok. Senki úrhoz van szerencsém? – kérdezte egy finom fejbólintás után az idegen.

– Igen. Illetve nem. Nem ez a nevem. Az igazi nevem teljesen más.

– Igen, tudom, hogy nem ez a valódi neve. De biztosíthatom, hogy önt keresem. És a világeért sem akarnám megbántani.

– No de mégis kicsoda maga, és mit akar tőlem?

– Nem beszélhetnénk meg ezt inkább odabenn?

Mivel Senki úr kényszerűen odafigyelt arra, hogy mindig kifogástalanul viselkedjen, természetesen betessékelte a látogatót, majd helyet és teával kínálta. Az idegen mindkettőt elfogadta. Pár percig csak üldögéltek, és szürcsölgették a meleg teát. Senki úr közben bizalmatlanul méregette a vendéget, de nem talált benne semmi kivétnivalót.

– Ízlik? – kérdezte meg aztán, csak hogy oldja saját zavarát.

– Igen. Nagyon finom, köszönöm.

– Pedig csak egyszerű csipkebogyó – szabadkozott Senki úr, de azért jólesett neki, hogy az idegen szemmel láthatóan kitűnően érezte magát. Senki úrnak semmi nem jutott eszébe, amivel újból megszólíthatta volna a látogatóját. A férfi még tűnődve körbenézett párszor a szobában, majd a ház ura felé fordult.

– Ami azt illeti, nem szokásom megvendégtetni magamat az ügyfeleimmel, mert túlzott, helytelen és ráadásul szükségtelen bizalmaskodásnak találom, de önnel más a helyzet. Öntől bocsánatot kell kérnem, és azt gondoltam, hogy ha egy negyed óráig elüldögélünk itt az otthonában, azzal jóvátehetem a vétkeket.

– Mégis miről beszél? Elárulná végre, hogy kicsoda ön?

– Nyugodjon meg. El fogom árulni, hogy ki vagyok, és akkor megérti azt is, hogy miért jöttem. De előbb engedje meg, hogy elmondjam, mit vétettem maga ellen. Felettébb kínos ez nekem, kérem, ne nehezítse meg azzal, hogy közbevág.

– Bocsásson meg. Kérem, folytassa.

– Köszönöm. Elkövettem azt a hibát, ami eddig még sosem fordult elő velem, és higgye el, elég régóta üzöm a tevékenységemet. Nem mentségem az sem, hogy önnel szemben könnyű elkövetni ezt a hibát. Távol álljon tőlem, hogy bíráljam az életmódját, és a világeért sem akarom önre hárítani a felelősséget, de az igazsághoz ez is hozzátartozik.

Senki úrnak fogalma sem volt róla, hogy miről zagyvál neki az idegen, és elkezdett félni, hogy talán valami örültre áll szemben, aki most szökött meg egy zárt intézetből.

– Ne aggódjon, nem vagyok örült – mondta rögtön ezután az ősz úr. Senki úr megrettent, és verejtékcseppek buggyantak ki a homlokán. – És ne féljen, nem fogom bántani. Igen, hallom a gondolatait, ez egy adottság. Vagyis többnyire átok. Szerencsére maga nem gondolkodik annyit, mint a többség. Hálásan köszönöm. Ha tudná, mennyi marhaság kavarg az emberek fejében! De hagyjuk ezt. Koncentráljunk a mi ügyünkre. Tehát elkövettem azt a hibát, hogy elfeledkeztem önről. Nem jöttem el idejében. Tudja, mikor kellett volna meglátogatnom? El se merem mondani, annyira

régen. Évtizedekkel ezelőtt. De hát, mint már mondtam, magáról hajlamos megfélekedezni mindenki. Nem sértem meg ezzel, ugye?

Az idegen elhallgatott, biztosan a válaszra várt, de Senki úr nem mert megszólalni. Ahhoz igyekezett összegyűjteni az erejét, hogy felszólíthassa a látogatóját, távozzon azonnal, és soha többé ne zaklassa.

– Sajnálom, de nem távozhatok. Viszont megígérhetem, hogy többé nem fogom zaklatni. Azért halogatom a bemutatkozást, mert nagyon rossz tapasztalataim vannak ez ügyben. Általában nem érdekel, hogy milyen reakciót váltok ki veled, de önt már az ismerőseim közé sorolom, és valamennyire kötődöm önhöz érzelmileg. Ezért semmi kedvem fájdalomt, vagy kínos pillanatokat okozni önnek. Ha el találna ájulni, én biztos pánikba esnék. Nem, ez azért nem igaz. Nem esnék pánikba, nem vagyok rá hajlamos. Ellenkezőleg. Voltaképpen mindig a helyzet magaslatán állok. De semmi esetre sem akarok kényelmetlenséget okozni önnek. Rokonszenvesnek találom. A szakmám etikai kódexe azért is tiltja, hogy az ügyfelekkel csak egy kicsit is közelebbi kapcsolatba keveredjek, mert sejthető, hogy annak az lesz a vége, hogy pusztán emberbaráti jó szándékból eltérek a protokolltól. De ön megérdemli a kiemelt bánásmódot. Figyel még rám, Senki úr? Ugye, megengedi, hogy így szólítsam?

– Igen – mondta Senki úr alig hallhatóan, miután nyelt egy hatalmasat.

– Mi igen?

– Hogyan?

– Igen, figyel még rám, vagy igen, szólíthatom Senki úrnak?

– Mindkettő.

– Nagyszerű. És köszönöm. Most már egyre kínosabb lesz, ha tovább titkolom a kilétemet, úgyhogy engedje meg, hogy bemutatkozzam. A Halál vagyok, és azért jöttem, hogy elvigyem magammal. – mondta az idegen, és felállva kezét nyújtott Senki úrnak.

Senki úr képtelen volt bármit is mondani. Először halálfélelme támadt, aztán elvagyorodott, majd lefagyott az arcáról a mosoly, elsápadt, és remegve kezét fogott a Halállal, aki ezután visszaült a helyére, és egy ideig tapintatosan hallgatott, majd újra megszólalt.

– Tudja, naivul azt hittem, majd együtt nevetünk azon, hogy ön annyira jelentéktelen, hogy még én is elfelejtettem önért jönni. De mostanra rájöttem, hogy az ön számára a saját jelentéktelensége bizonyára cseppet sem vicces. Abban is bíztam, hogy miután kinevettük magunkat, ön majd készségesen velem tart, és jó hangulatban, kedélyesen hal meg. Most már arra számítok, hogy ön is hisztizik majd, és haladéért könyörög, vagy agresszíven ellenáll, mint a többiek. Szépen kérem, ha képes rá, akkor ne rontsa el a jó viszonyunkat azzal, hogy kényszerítő eszközök alkalmazására késztet. Legyen az, ami egész életében volt: úriember.

– De hát én nem voltam úriember soha. Én egész életemben senki voltam. Erről kaptam a nevemet is. Senki úr. Hát már nem emlékszik?

– Látja, ez az irónia legalább stílusos. De ne nehezítse meg. Higgye el, hogy

megértem önt. Sőt, felelősnek érzem magam, hogy így alakult az élete. Önnek már csecsemő korában meg kellett volna halnia, és ha akkor nem feledkezem meg magáról, nem alakult volna az élete úgy, hogy senkinek kelljen lennie.

– Ha nem feledkezik meg rólam, akkor nem alakult volna az életem sehogy. Hálás vagyok önnek, Halál úr.

– Ne legyen. És kérem, ne urazzon. Hívjon csak egyszerűen Halálnak, ha már meg akar szólítani, vagy ne hívjon sehogy.

– Elnézést, Halál úr. Megértettem.

Senki úr durcásan hallgatott, és szándékosan nem nézett a Halálra. Úgy érezte, hogy már megint hatalmas igazságtalanságot követtek el ellene, és hogy ez így nem fair.

– Ön is tudja, hogy az élet kegyetlen tréfa. Az igazság vagy a korrektség nem olyan kategóriák, amelyekkel megítélhető a világ. A saját gyakorlatomból számtalan példát hozhatnék az önnel megesett méltánytalanságnál sokkal nagyobbakról. Azt tanácsolom, ne járassa az agyát ilyesmiken, mert csak a saját kínlódását növeli vele.

– Megkérhetném, hogy ne hallgatózzon, mikor önmagammal társalgok? Vagy legalább tegyen úgy, mintha nem hallaná. Elég nagy modortalanság turkálni a másik fejében, nem gondolja?

– Elnézést kérek. Igaza van. Majd visszafogom magam.

Senki úr már kezdett beletörődni a halál gondolatába, és pedáns emberként azon tűnődött, hogy vajon mit kéne még elrendeznie az öntudatlanság előtt. A külsejével és a ruházatával minden rendben volt. A haját épp aznap mosta meg, és utána meg is borotválkozott. Az alsóneműje és a zoknija tiszta volt és újszerű, a körmei rövidek és koszmentesek. A számláit befizette, a lakás kitakarítva, sehol semmi kompromittáló vagy szégyellni való részlet. Az éjjeliszekrényére kikészített regényt már nem lesz módja elolvasni, ezt roppantul sajnálta. A hétvégére zöldbabfőzeléket szeretett volna főzni, mert azt nagyon szerette, s majdnem elpityeredett, mikor rájött, hogy már nem lesz lehetősége elkészíteni, hogy már soha nem érezhet a szájában semmilyen ízt, csak talán még azt a pár kortynyi teát, ami a csészéjében lötyög.

– Na, jöjjön szépen, menjünk. Itt az idő – mondta szelíden a Halál, és beleskarolt Senki úrba. Lassan odakísérte a bejárathoz, ráadott egy könnyű kis kabátot, mert hűvös volt az éjszaka, még a fogason lógó legszebb kalapot is óvatosan Senki úr fejére illesztette, aztán kitérte az ajtót a fekete semmire, és maga elé engedte az öreget.

– Nem, nem, nem. Nem lehet így vége. Valami még kell – mondta Senki úr, és kalapban, kabátban visszaült a kandalló előtt álló foteljébe.

– De Senki úr! Mégis miről beszél? Ön elméletileg már halott, hiszen itt vagyok önnél. Már semmi nem fog történni önnel. Értse meg, hogy vége van az életnek. Nem tehetünk semmit. Mennünk kell – mondta a már kissé türelmetlen Halál, amikor Senki úr után sietve, a nappali küszöbén megtorpant.

– Lehet, hogy elméletileg már halott vagyok, de gyakorlatilag még élek.

A Halál teljesen elképedt, mert Senki úr nagyon is harcosan és láthatóan boldogan mondta ki ezt a mondatot.

– A legnagyobb tisztelettel, de...

– Nincs semmi de. Nem megyek, és kész.

– Erről nem ön dönt. Az akarata ellenére is kötelességem elvinni. Csak önnek lesz kellemetlen.

– Lassan a testtel, Halál úr. Ön nagyon súlyos vétséget követett el ellenem, és azt remélte, hogy egy bocsánatkéréssel megúszhatja? Hát tévedett. Nem fogadom el a bocsánatkérését. Hallotta? Nem fogadom el. Én, a senki, nem fogadom el az ön bocsánatkérését. Ragaszkodom hozzá, hogy tegye jóvá a hibáját. Kártalanítson.

A Halál mélyen megbántódott Senki úr kirohanásától. Egy röpke pillanatig azt gondolta, hogy hagyani fogja ezt az egész ügyet a fenébe, és sarkon fordulva távozik. Aztán a kötelesség parancsa győzött.

– Tudja, uram, én pusztán udvariasságból kértem öntől elnézést, nekem ez nem feladatom. Nem tartozom magyarázattal önnek, és soha, értette, soha nem egyezkedem. Most pedig utoljára kérem, hogy induljon el kifelé, és ha nem teszi meg, akkor majd én viszem.

A fojtott düh összerántotta a Halál szemöldökét, amitől a homloka összeráncolódott, és ettől határozottan félelmetes kifejezést öltött az arca. Senki úr meg is szeppent tőle, és érzelmesebb, békülékeny hangon, szagगतottan, kínlódván, nagy szüneteket tartva a mondatok között, kibökte, mi az óhaja.

– Kérem, kérem, ne legyen dühös rám. Nem bírom a feszült helyzeteket. Nem kérek sokat, csak egy nap haladékot. Nem akarok senkiként meghalni. Csak egy napot adjon, hogy megpróbáljak valakivé válni. Egyetlen rövid napocska. Hát mi az magának? Halál úr! A lelke mélyén ön is érzi, hogy jár nekem ez az egy nap. Látom, hogy van szíve. Tegye meg nekem ezt az apró szívességet. Meglátja, ön is megkönnyebbül tőle.

A Halál úgy érezte, hogy a fáradtság összeroppantja a gerincét, és belepréseli a földbe. Túl sokszor kellett már megmagyaráznia az értetlenkedő és könyörgő embereknek, hogy nem adhat haladékot. Ez lehetetlen. Sokszor szeretett volna némán, egyetlen szó nélkül, brutálisan betörni az emberek házába, és torkuknál fogva elrángatni őket a túlvilágra, de alapjában véve jámbor volt, és szeretett volna jó benyomást kelteni mindenkinben. Azt tartotta, hogy szép szóval könnyebb és civilizáltabb is az egész morbid procedúra. De ennek a finomkodásnak megvolt az a veszélye, hogy gyakran hosszadalmas vitákba kellett bonyolódnia a haldoklókkal. Néha előfordult, hogy művelt emberekkel akadt össze, akikkel még élvezte is a diskurzust, de a tudatlan, madárcsontú öregek milliárdjaival végigjátszani ugyanazt, elismételni a már számlálhatatlanul sokszor elismételt érveket, idegölő feladat volt. Nem bírta elviselni Senki úr kérlelő és reménykedő tekintetét, ezért odament a másik fotelhez, beleroskadt, és a tüzet bámulva igyekezett erőt gyűjteni. De nem nagyon sikerült neki. Egy hatalmas sóhajtás után belekezdett a magyarázkodásba, mert hát, muszáj volt.

– Nem tudok haladékot adni. Szívből sajnálom, de nem megy. Nem lehet-

séges. Nem rajtam múlik. Ha rajtam múlna, akkor én szívesen adnék. De éppen ezért nem rajtam múlik. Fel tudja ezt fogni? Megérti, hogy hiába csinál vagy mond bármit, azzal nem változat semmin? Én csak a pisztoly vagyok, amely beteljesíti a maga végzetét. Csak egy eszköz. Nem én húzom meg a ravaszt. Én vagyok a ravasz. Érti már? Nem létezik haladék. Az csak egy buta legenda, hogy a Halál kijátszható trükkökkel, vagy megvesztegethető. A valóságban ilyen nincs. Fogadja ezt el, kérem. Ez az igazság.

– Hát tényleg semmi remény nincs? Semmi kiskapu? – kérdezte könnyekkel a szemében Senki úr. A Halál mélyen megsajnálta az öreget, de tényleg nem tehetett semmit.

– Nincs. Indulnunk kell. Meghalni is olyan, mint megfoganni. Az embernek nincs lehetősége befolyásolni a létezése két végpontját. Gondoljon arra, hogy ami közte volt, az viszont csak az öné volt. Az egész varázslatos és csodálatos élet.

– Varázslatos és csodálatos. Hát igen. Valóban az volt. De valami hiányzott belőle.

– Valami mindenkinek hiányzik belőle. Ez már csak így van. Ne gondoljon rá.

– Nem tudok nem rágondolni. Mert nekem a legfontosabb hiányzott belőle.

Az, hogy valaki legyen. Valaki egyedi és megismételhetetlen személyiség. Meg kell ezt értenie. Tudom, hogy megérti. Egy jellegtelen senki voltam. Senki úr. Csak egy ember alakú élő tárgy. Pedig sosem ártottam senkinek. Jó ember voltam egész életemben. Szorgalmasan tanultam, és becsületesen dolgoztam. Nem érhet véget így az életem. Válnom kell valakivé, mielőtt meghalok. Hát hogy halhat meg az, aki senki volt? A senki nem hal meg, hisz senki.

Vallomása végére már hangosan zokogott. A Halál nem volt képes mondani semmit. Tudta, hogy igaza van az öregúrnak. De tudta azt is, hogy attól, hogy igaza van, még nem változik semmi. Csak nehezebb lesz.

– Mint már mondtam, ha tudnék, ha lehetne, akkor segítenék. Menjünk. Sajnálom.

Senki úr arra gondolt, hogy akkor itt a vége. Ennyi volt. Megpróbált mindent, de ha nem lehet, akkor nem lehet. A Halál hallotta ezeket a gondolatokat, és az jutott eszébe, hogy lám, mégiscsak megéri türelmesnek lenni, és a józan észre hatva meggyőzni az ügyfeleket. Öntudatlanul kihúzta magát, és a szeme is újra ragyogni kezdett. Senki úr felállt, és ahogy a szintén felpattanó Halált nézte, ahogy az barátságosan várja őt az ajtónál, bevillant még egy utolsó ötlet.

– És esetleg ön... ön nem tehet valamit? Saját hatáskörben... Bármit. Akármit, ami hozzásegít, hogy egy napra valaki legyen. Ön fontos személyiség, nem tudna kinevezni valamivé arra az egy napra?

A halvány mosoly kétségbeesett grimasszá rándult a Halál arcán.

– Hogy én? Nevezzem ki önt, valamivé? Mégis mivé?

– Nem is tudom. Nincs szüksége, mondjuk, egy segédre? Vagy esetleg helyettesre?

A meghökkenés bénító pillanata után a Halálból valami vinnnyogó kuncogás

préselődött ki, aztán az egész teste rázkódni kezdett, a feje kivörösödött, majd ki-robbant belőle a harsány röhögés hosszú és csak levegővételekkel meg-megszakított áriája. Olyan jóízűen kacagott, hogy Senki úrra is átragadt a nevetőgörcs, és percekig vihogtak a térdüket csapkodva, könnyes szemmel, levegő után kapkodva. Amikor elcsendesedtek és visszatelepedett rájuk a gyászos hangulat, a Halál fájó oldalát tapogatva így szólt.

– Nem is értem, ezt hogy képzelte. Egyedül dolgozom. És úgy látszik, újra tudatosítanom kell önben, hogy semmi sem változtathat azon a tényen, hogy ma este meghal. Illetve most.

– És mi lenne, ha csak félig halnék meg, és egy napig önnek dolgoznék, valakivé válnék, majd utána egészen meghalnék?

– Ne gyerekeskedjen. Nincs olyan, hogy félig meghalás.

– Igazán lehetne egy kicsit konstruktívabb.

– Nem gondoltam volna, hogy ön ilyen nehéz eset lesz.

– Alábecsült.

– Hát jó. Nem mondhatja, hogy nem tettem meg mindent a békesség érdekében. De most már elég. Fáradt vagyok tovább üzni ezt a játékot. Ha nem akar jönni, hát viszem.

– Látja, erről beszélnek. Magának kéne egy segéd. Egyedül nem boldogul, csak akkor, ha meggyőződése ellenére erőszakot alkalmaz. Én segíthetnék a meggyőzésben. Gondolja csak el. Maga játszhatná a kérlelhetetlen és türelmetlen figurát, én meg a kedves és együtt érző segédet. Vagy ön lenne a megtestesült jóindulat, én meg a precíz alkalmazott, aki figyelmezteti a határidőkre és a szabályzatra. Nyerő páros lehetnénk.

A Halál kezdett kétségbeesni. Ahogy belegondolt a Senki úr által felvázolt együttműködésbe, el kellett ismernie, hogy jó ötlet. De ugyanakkor irtózott minden változástól, és ha felfogadná maga mellé az öreget asszisztensnek, akkor az radikális, forradalmi, történelmi változtatás lenne. Avantgárd lépés. A szabályzat nem tiltotta, talán, mert amikor készült, akkor még nem sejtették, hogy egyszer felmerül egy efféle gondolat. Egy ilyen példátlan és zseniális gondolat. A Halál elképzelte, mennyivel egyszerűbb lenne az élete, ha nem egyedül kellene szembeszállnia az életük-höz tíz körömmel ragaszkodó kuncaftokkal. Ekkora kísértés még sosem környékezte meg. Pedig ajánlottak neki már nagyon sokféle dolgot. De segítséget még soha.

– Tudja mit? Legyen. Felfogadom segédnek. Ehhez mit szól?

A boldogság örvénye elnyelte Senki urat, és mikor kiköpte, az öreg annyira szédült, hogy bele kellett kapaszkodnia a fotel háttámlájába.

– Köszönöm. Nagyon szépen köszönöm Halál úr. Vagy szólíthatom ezentúl Főnök úrnak? Esküszöm, hogy nem bánja meg a döntését. Itt a kezem, csapjon bele.

A Halál beleszapott, és jól megrázták egymás kezét.

– Gratulálok, Segéd úr, ön mostantól már nem senki, és nem is akárki, hanem a Halál asszisztense.

– Sőt, uram, annál is több. Boldog ember.

S a Boldog ember, aki már nem volt többé senki, tette készen, a lelke mélyén felparázsló életerőtől melengetve, derűsen és elégedetten sétált ki a vaksötét éjszakába. Halott teste úgy pihent a nappali kényelmes, öreg foteljében, mintha csak elszundított volna. A Halál besegítette Boldog úr lelkét a kocsijába, és amíg átment a vezetőoldalra, megkönnyebbülten, majdnem mosolyogva szippantott egy mélyet az édes levegőből, és arra gondolt, hogy a jól végzett munka fölött érzett elégedettségét egy cseppet sem csorbítja, hogy a sikert hazugság árán érte el.

Foto: Fortepan 19397 / Lencse Zoltán